leide Zijn Geest U en ons in ons contact en bekrone Hij onze zwakke pogingen met Zijn verrassende zegen.

Namens Deputaten voornoemd
(w.g.) L. H. v. d. Meiden, Voorzitter
(w.g.) W. Kremer, Secretaris.

D.

Ds. J. H. Velema
Chr. Geref. Pastorie
Bunschoten.

Bunschoten, 29 December 1947.

Den WelEerw. Hooggeleerde Heer
Prof. P. Deddens
Kampen.

Hooggeachte Prof. Deddens,

Namens Deputaten voor Contact met de Geref. Belijders, benoemd door de Gen. Synode onzer Kerken, Utrecht 1947, heb ik, als 2e secretaris, de eer en het genoegen U bijgaande brief te zenden.

We sturen aan Uw adres deze brief, omdat U als samenroeper van de betreffende Deputaten door de Gen. Synode Uwer Kerken bent aangewezen, volgens Acta Synode van Groningen.

Het is ons niet mogelijk — dank zij de Hoogleraarsbenoeming en verhuizing van den 1e scriba onzer Synode Ds. J. Hovius en de verhuizing van de 2e scriba Ds. P. J. de Bruin — na te gaan (tenzij met tijdverlies) of Ds. C. H. Lindeboom onze Synode schreef in zijn kwaliteit van 2e scriba der Gen. Synode of in die van Deputaat ad hoc. We vermoeden het eerste.

We stellen U voor deze correspondentie voorlopig niet te publiceren. Publicatie geeft pers-reacties, die de sfeer zo gemakkelijk vertroebelen kunnen. Ter zijner tijd kunnen we na wederzijds goedvinden, tot publicatie overgaan.

Mocht dit voorstel bij U en Uw mede-deputaten op onoverkomelijke bezwaren stuiten, dan willen we U desnoods hierin terwille zijn; echter ontvingen we dan gaarne tijdig bericht, opdat we eventueel tegelijkertijd tot publicatie kunnen overgaan.

Met br. gr. en heilbede,
(w.g.) J. H. Velema, 2e secretaris.

E.

Deputaten van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken, gehouden te Groningen, 1946, voor contact met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Kampen/'s-Gravenhage, 25 Februari 1948.

Aan Deputaten van de Generale Synode van de Christelijke Gereformeerde Kerken, gehouden te Utrecht, 1947, voor contact met Gereformeerde belijders.

Hooggeleerde, Weleerwaarde en Eerwaarde Heeren en Broeders,

Met blijdschap hebben deputaten van de Generale Synode van de Gereformeerde Kerken, gehouden te Groningen, 1946, om in contact te treden met de Christelijke Gereformeerde Kerken, kennis genomen van het besluit Uwer Synode te Utrecht, 1947, ook harerzijds een achttal deputaten te benoemen, aan wie o.a. werd opgedragen met deputaten onzer Kerken in contact te treden.

Met Uw schrijven aan ons van December 1947 hebt U een aanvang gemaakt met de uitvoering van deze opdracht. Hiermede is contact tot stand gekomen tusschen twee kerkengroepen, die ieder voor zich nog steeds ten volle onderschrijven, wat onze vaderen in 1834 in de „Acte van Afscheiding of Wederkeering" verklaarden:

„tevens gemeenschap te willen uitoefenen met alle ware Gereformeerde lidmaten en zich te willen vereenigen met elke op Gods onfeilbaar Woord gegronde vergadering.....".

Daarom willen we niet nalaten de correspondentie onzerzijds te openen met uiting te geven aan onze dankbaarheid aan den Heere en onze vreugde vanwege dit begin van contact; en we willen ons terstond aansluiten bij de bede in het slot van Uw schrijven, dat de Koning der Kerk onze correspondentie zegene, Zijn Geest U en ons leide, en Hij onze pogingen bekrone met Zijn verrassenden zegen.

U en wij belijden met Zondag 21 van den Heidelbergschen Catechismus: „dat de Zoon Gods uit het gansche menschelijke geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in eenigheid des waren geloofs, van het begin der wereld tot het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt.....". Tot dit vergaderen en onderhouden behoort zonder twijfel ook, dat onze Heere Jezus Christus voortdurend bezig is Zijn Kerk door de samenbindende kracht van Zijn genade één te maken.

De Heere regeere ons allen zoo door Zijn Woord en Geest, dat we ervoor bewaard worden — dus ook onszelf ervoor bewaren — dat we dit Kerk-vergaderend en Kerk-één-makend werk van Christus in eenig opzicht zouden tegenstaan!

U liet Uw schrijven aan ons, deputaten, vergezeld gaan van een brief van Uw tweeden secretaris aan onzen voorzitter, waarin U voorstelt de tusschen U en ons te voeren correspondentie niet te publiceeren. Als argument voert U hiervoor aan: „Publicatie geeft pers-reacties, die de sfeer zo gemakkelijk vertroebelen kunnen."

Hoewel wij in het algemeen directe publicatie wenschelijk achten — vooral op dezen grond, dat het slechts dan voor de Kerken en de gemeenteleden goed mogelijk is onzen arbeid met hun medeleven en met hun gebeden te vergezellen — hebben wij er geen overwegend bezwaar tegen Uw voorstel te aanvaarden en het oogenblik van de publicatie der correspondentie tot een nader, in onderling overleg vast te stellen tijdstip, uit te stellen. De wijze van publicatie ware dan mede in dat overleg te betrekken.

Tot Uw eigenlijke schrijven komende, deelen we U mede, dat we er nota van hebben genomen, dat het Uw bedoeling niet is in dit eerste schrijven alles ter tafel te brengen, wat er Uwerzijds aan bezwaren leeft. Gaarne erkennen we, dat U het recht behoudt — gelijk we dit voor onszelf ook wenschen te behouden — later nog andere punten dan in dezen eersten brief worden genoemd aan de orde te stellen.

Het voornaamste punt in Uw schrijven is wel, dat U gaarne een duidelijk antwoord zoudt ontvangen t.a.v. onze verhouding tot de verklaring van 1905. De formuleering van het besluit onzer Synode te Groningen „dat deze verklaring door onze Kerken niet meer voor haar rekening genomen wordt" bevredigt U niet; U hadt gaarne gezien, dat onze Kerken hadden uitgesproken, „dat zij de verklaring van 1905 terugnamen, daarmee uitsprekend, dat zij .....de in de verklaring van 1905 opgesloten dogmatische visie totaal verwerpen." U acht dit punt van beslissende beteekenis voor de overige punten, en zoudt daarom graag een zeer duidelijk antwoord, dat voor geen tweeërlei uitleg vatbaar is, op Uw vraag ontvangen.

Hoe gaarne we aan een verzoek van U zouden willen voldoen, toch meenen we op Uw vraag naar de verhouding onzer Kerken tot de verklaring van 1905 geen ander of nader antwoord te kunnen geven dan gegeven is door de Synode te Groningen in de U bekende uitspraak (Acta, art. 113). Wij hebben als deputaten niet de bevoegdheid een nadere uitspraak te doen dan onze Kerken, in Generale Synode bijeen, hebben gedaan. Trouwens, indien al deputaten zulk een nadere uitspraak zouden doen, welke waarde zou deze voor U hebben? Wij zijn van meening, dat men over de verhouding van onze Kerken tot de verklaring van 1905 te oordeelen heeft niet uit de uitspraken van sommigen, zelfs niet van deputaten, maar uit de officiëele uitspraak der Kerken, en willen hierbij herinneren aan de woorden van de Synode van Dordrecht in 1618/19, met instemming aangehaald in het „Rapport, breeder omschrijving van de gronden, waarop het antwoord van de Christelijke Gereformeerde Kerk, Syn. 1934, aan de Gereformeerde Kerken rust" (pag. 19): „dat men van het geloof der gereformeerde Kerken te oordeelen heeft niet uit private of bijzondere uitspraken van sommigen, zoowel oude als nieuwe leeraren, maar uit de OPENBARE BELIJDENISSEN der Kerk zelf".

Al kunnen we dus op Uw vraag naar de verhouding onzer Kerken tot de verklaring van 1905 geen nader antwoord geven dan onze Synode reeds heeft gedaan, toch lijkt het ons niet ondienstig U er aan te herinneren, dat de Synode meer uitspraak dan U in Uw schrijven aanhaalt. Met name zouden we Uw aandacht willen vragen voor de volgende zinsneden uit de uitspraak van de Synode van Groningen:

„dat in de verklaring van 1905 betreffende de vier genoemde theologische vraagstukken onderscheidene uitdrukkingen voorkomen, die met goede reden kunnen en mogen en zullen weersproken worden;"

„dat de verklaring der generale synode van Utrecht 1905 betreffende het dusgenaamde 'infra- en supralapsarisme', de dusgenaamde 'eeuwige rechtvaardiging', de dusgenaamde 'onmiddellijke wedergeboorte' en de dusgenaamde 'onderstelde wedergeboorte', veelszins onjuist (spatieering van ons, deputaten) en daarom reeds als pacificatie-formule" — hoeveel te meer als belijdenis-uitspraak — „ondeugdelijk is;".

Deze zinsneden zijn kennelijk een terugslag op de volgende passage in het ter zake uitgebrachte rapport:

„Zoo wordt omtrent Gods Woord in Rom. 4 : 25 en omtrent onze Nederlandsche Geloofsbelijdenis in art. 20 een stellige uitspraak gedaan, welke zacht gezegd, aanvechtbaar is. Zoo wordt in de punten 3 en 4 der Utrechtsche verklaring het woord wedergeboorte in geheel anderen zin gebruikt dan in Zondag 3 en 33 van den Heidelbergschen Catechismus, in art. 24 en 35 van de Ned. Geloofsbelijdenis en in hoofdstuk III—IV der Dordtsche Leerregels. Zoo is de uitdrukking 'volgens de belijdenis onzer Kerken' in punt 4 bepaald onverantwoord. En zoo heeft geheel het 4de punt op sommigen niet zonder reden den indruk van tegenstrijdigheid gemaakt. De synode van Overijsel en Gelderland heeft ons" (lees: onzes) „inziens gelijk, wanneer zij de taal door de Utrechtsche verklaring gesproken wraakt als niet schriftuurlijk noch confessioneel." (Acta, bijlage X, pag. 163/4).

Ook willen wij nog wijzen op de volgende overweging van de uitspraak van de Synode van Groningen:

„dat het bovendien tegenover de misbruiken en zonden van de synoden van 1942—1946 geraden is vast te leggen, dat de kerken ten aanzien van de zooeven bedoelde punten genoeg hebben aan de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid;".

Uw vraag, of onze Kerken de in de verklaring van 1905 opgesloten dogmatische visie totaal verwerpen — wij laten thans in het midden, of wel van één dogmatische visie, die aan dit stuk ten grondslag zou liggen, kan gesproken worden; of niet veeleer van meerdere, elkaar weersprekende dogmatische visies gesproken moet worden — Uw vraag dan, of onze Kerken zich radicaal losgemaakt hebben van 1905 en dus de dogmatische uitspraken der Synode van 1905 in strijd achten met de Heilige Schrift en de Gereformeerde Belijdenis, is ons aanleiding ook onzerzijds enkele vragen ter opheldering te stellen. Tot het stellen van de eerste vraag komen we mede, door wat we lezen in het reeds eerder genoemde „Rapport, breeder omschrijving, enz." pag. 25:

„Om al deze redenen meenen wij, dat de Christelijke Gereformeerde Kerk niet te stout heeft gesproken, als zij de leer der Gereformeerde Kerken als onschriftuurlijke verbondsleer heeft gekwalificeerd."

Onze eerste informatorische vraag is nu: hebben Uw Kerken zelf in een officiëele synodale uitspraak verklaard, dat zij de dogmatische uitspraken der Synode van 1905 in strijd achten met de Heilige Schrift en de Gereformeerde Belijdenis? Hebben zij officiëel deze leer der Gereformeerde Kerken als een onschriftuurlijke verbondsleer gekwalificeerd? Of wordt hier slechts gedoeld op het algemeen onder U levende gevoelen, zonder dat dit in een bindende uitspraak is vastgelegd? In het eerste geval zouden wij het zeer op prijs stellen, als U de betreffende uitspraak (uitspraken) te onzer kennis wildet brengen.

Onze tweede vraag is: ligt aan Uw vraag, of onze Kerken de dogmatische visie, die in de verklaring van 1905 opgesloten ligt, totaal verwerpen, de gedachte ten grondslag, dat de Kerken ten aanzien van de hier bedoelde punten NIET genoeg hebben aan de Heilige Schrift en de Drie Formulieren van Eenigheid?

Ook zouden we gaarne eenige opheldering ontvangen over de bedoeling van de zinsnede in Uw schrijven: „Het feit toch, dat wij dezelfde belijdenis hebben, garandeert nog niet dat wij hetzelfde belijden." (In genoemd „Rapport, breeder omschrijving, enz." pag. 19, wordt een onderscheiding gemaakt, die vermoedelijk in dezelfde richting wijst: „Ons directe bezwaar tegen de Vereeniging van 1892 was, dat twee kerkengroepen op grond van de BELIJDENIS vereenigd werden, die NIET één in belijdenis waren.")

Hebt U met dezen zin in Uw schrijven de mogelijkheid op het oog, dat, ofschoon beide kerkengroepen dezelfde belijdenis hebben, één dezer kerkengroepen, (in casu de onze) de confessie niet handhaaft? Of bedoelt U, dat naast de belijdenis nog een bepaalde, bindende interpretatie van de belijdenis noodig is? Doch dit is moeilijk aan te nemen, aangezien U een paar regels na hetgeen we het laatst uit Uw brief citeerden, schrijft: „Zullen we ooit samenkomen dan toch alleen (spatieering van ons) op de basis van Schrift en Confessie."

Het zal ons zeer aangenaam zijn, indien we een antwoord op onze vragen mogen tegemoetzien, waardoor we een klaar inzicht ontvangen in Uw standpunt in dezen.

In het besluit Uwer Synode wordt U opgedragen: „met deputaten (onzer) Kerken, krachtens de in dit rapport aangegeven gronden en met het aangewezen doel, contact te zoeken, na schriftelijke voorbereiding."

We zouden het op prijs stellen, als U ons een exemplaar van dit rapport, zoo mogelijk voor ieder van ons een afdruk, wildet toezenden, opdat we daaruit Uw opdracht volledig, n.l., met de gronden en het doel kunnen leeren kennen.

Onzerzijds hebben we den uitgever van de Acta van de Generale Synode te Groningen opdracht gegeven aan elk Uwer een exemplaar dier Acta toe te zenden.

In aansluiting aan het besluit Uwer Synode den naam Uwer Kerken voortaan te doen luiden: Christelijke Gereformeerde Kerken, zullen we onszelf in den vervolge noemen: deputaten enz. voor contact met de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Zegene de HEERE Uwen en onzen arbeid!

Namens deputaten voornoemd
(w.g.) P. Deddens, voorzitter.
(w.g.) F. de Vries secretaris.

F.

Deputaten door de Gen. Syn. der Chr. Geref. Kerken, Utrecht 1947, benoemd voor contact met de Geref. Belijders.

Apeldoorn, Juli 1948.

Aan Deputaten, benoemd door de Gen. Synode van de Geref. Kerken (onderh. art. 31) gehouden te Groningen 1946, om in contact te treden met de Chr. Geref. Kerken.

Hooggeleerde, Weleerwaarde en Eerwaarde Heeren en Broeders.

Met grote belangstelling hebben we kennis genomen van Uw schrijven d.d. 25 Februari, behelzende het antwoord op ons schrijven van December j.l.

Hartelijk danken we U voor de toezending van de Acta der Synode van Groningen 1946 aan ieder van onze deputaten, waardoor het ieder onzer mogelijk